

A nagytávolságra történő vasúti szállítás hadtápbiztosítása

Váradi Miklós vezérőrnagy

Alakulatunk a közelmúlt években több ízben hajtott végre nagytávolságra vasúti szállításokat.

Tapasztalataink szerint a Magyar Néphadseregben levő „Katonai Szállítási Utasítás” korszerű elvek alapján kidolgozott szabályzat, melynek segítségével eredményesen lehet megszervezni a nagytávolságra történő szállításokat is. Azonban ezen ténybeli megállapítások után célszerűnek tartjuk a következőkre a figyelmet felhívni. Az országunkra jellemző rövid távolságok miatt a szállítások egyes elemeinek kimunkálását, pontosítását tovább kellett fejleszteni és hozzá igazítani a nagytávolságra történő szállítás igényeihez, mellyel a későbbiek folyamán részletesen fogok foglalkozni.

Úgy tűnik, a több ezer km távolságra történő szállítás tapasztalatait több irányba lehet hasznosítani, egyrészt: a hasonló nagytávolságra történő szállításnál, másrészt: igen sok tapasztalattal gazdagítható a rövidebb távolságra történő szállítások gyakorlata is.

Meg kell jegyezni annak ellenére, hogy munkámban a nagytávolságra történő szállítások hadtáp vonatkozásaival foglalkozom, kiemelten kell hangsúlyozni, hogy a tárgyban szereplő munka a szállítások alatti időben a leendő főfeladatok előtti időszak alatt zajlik le. Márpedig a leendő főfeladatok eredményessége döntően a jó anyagi ellátás megszervezése, mint egyik igen fontos tényező kerül a figyelem középpontjába.

A nagytávolságra történő szállítás hadtáp anyagi biztosításával való foglalkozás aktualitását többek között az is indokolja, hogy az utóbbi időben más fegyvernemi csapatok részéről is megnyilvánult az érdeklődés a szóban forgó feladatok gyakorlati végrehajtása iránt.

Megkívánom jegyezni, hogy írásomban ugyan a „szállításokról” írok, azonban e tevékenységet mindig a szállítás utáni főfeladatok követik, melyek sikeréhez nagymértékben hozzá tartozik a szállítások előkészítettsége, szervezettsége és kulturált végrehajtása is, ezért e munkát mindig a leendő feladatok sikeréhez vezető útnak kell tekinteni.

A célszerűség érdekében a leendő feladatokat két körülhatárolható részre kell osztani az elvégzendő feladat „rendszerbe” foglalása céljából az alábbiak szerint:

- I. A szállítások előkészítésének időszakában végrehajtandó feladatokra.
- II. A szállítások végrehajtásának időszakában elvégzendő feladatokra.

I.

A szállítások végrehajtásának időszakában elvégzendő feladatokra.

A szállítások előkészítésének időszakában végrehajtandó feladatok

1. A PK HTPH -nek részt kell venni a parancsnok által a leendő feladat végrehajtását beindító tájékoztatón és feladatszabáson.
2. A hadtáp törzs munka beindításához szükséges parancsok, intézkedések és az ezekkel összefüggő szabályzatok és irodalmak tanulmányozása, feljegyzések készítése, konzultációk, stb.
3. A hadtáp törzs tájékoztatása, feladatok és határidő megszabása, az egyes „területekért” felelős személyek kijelölése.
4. Az alárendelt PK HTPH-ek tájékoztatása, feladatok megszabása, határidők pontosítása.
5. Előzetes intézkedések kiadása, jelentések tartalma és határidők megszabása.
6. A szükségesnek ítélt módszertani foglalkozások megszervezése és végrehajtása -, ha ehhez szükséges gördülő anyag, annak időben történő igénylése.
7. Ha ez szükséges külföldi gördülő anyagigényt időben kell kérni a törzstől (általában 1 hónappal az indulás előtt).

Általában a hadtáp számára hűtővagonok, anyag és a konyha szállítására alkalmas vagonok jöhetnek számításba, előzetes igény alapján az induló állomásra.

A tervezés során figyelembe kell venni, hogy átrakást - széles nyomtávra - terveznek-e végrehajtani. Ez esetben a kötöző anyag mennyisége feleljen meg a többszöri átrakás igényeinek. E kérdésnél célszerű az átrakás gyorsítása céljából a kötöző, rögzítő anyagokat a felkészülés során „leszabni” és kiosztani -, így biztosítható az átrakás idővesztéség nélküli megkezdésének lehetősége.

A fentiekkel kapcsolatban a „szokásos” gyakorlattól eltérő sajátosságokra szeretném a figyelmet az alábbiak szerint felhívni.

A külföldi „áttengelyezhető” hűtővagonokat és más szükséges gördülő anyagot úgy célszerű igényelni, hogy ezek a tényleges berakás előtt legalább egy nappal hamarabb beérkezzenek az induló állomásra. Ez lehetővé teszi a jég, vagy más munkaigényes anyagok berakását. A hűtővagonok igényével kapcsolatban vannak ellenvélemények is, egyesek elégségesnek tartják a hűtőgépkocsikat a romlandó élelmiszer hűtésére. Könnyen meg lehet érteni, hogy 3-4 heti romlandó élelmiszert többszáz ember részére, több ezer km-re szállítani nem lehet a „szerencsére” bízni -, a hűtőgépkocsik meghibásodása esetén rendkívül kellemetlen helyzet állhat elő.

A mi felfogásunk szerint a fentiek miatt különösen nyáron a megbízható hűtővagonok nem nélkülözhetők, nem beszélve arról, hogy a különböző zöldségféléket és gyümölcsféléseket nem szabad megfagyasztani.

Nem közvetlen idetartozó ugyan, de megjegyzem, hogy a „rezsím köteles” anyagok berakásánál figyelembe kell venni a berakó állomáson áthaladó személy- és teherforgalmat. Ezen szerelvények áthaladásának idejére a rakodást be kell szüntetni és a technikát hátra kell vonni a látótávolságon kívülre. Sőt a be-

rakás területén a világítás kikapcsolásával meg kell teremteni a technika teljes rejtésének feltételeit.

Nem szabad megfélekedni a hűtő- és élelmiszer, konyha, valamint az egészségügyi vagonok időben történő fertőtlenítéséről és a hadtáp személyi állomány kioktatásáról, a szállítások biztonsági rendszabályainak betartásáról, különös tekintettel a villamosított vasútvonalak veszélyeire. Mindezeket jegyzőkönyven kell rögzíteni.

Néhány szót a vasúti szerelvények összeállításáról. E tárggyal kapcsolatban a Katonai Szállítási Utasítás 155. pontja ezeket írja: „A katonai vonatokat a Vasúti Forgalmi Utasításokban foglaltak szerint kell összeállítani, a katonai szállítmány jellegeinek, sajátos körülményeinek figyelembevételével.”

Az összeállítás legcélszerűbb változataként a 155. pont 14. ábra szerinti variációt határozza meg a következőképpen:

pőre, nyitott kocsi	Ag.	Legs.	Konyha	PK.	Legs.	Eü.	Ag.	pőre	robb. ag.	vv. ag.	tűzveszélyes	nyitott
---------------------	-----	-------	--------	-----	-------	-----	-----	------	-----------	---------	--------------	---------

A mi tapasztalataink nem sértve a fentebb leírt elveket, éppen az anyagi ellátás jobb végrehajtása érdekében más variációt tartunk célszerűnek. Különös figyelmet kell szentelni annak a ténynek, hogy miután a szállítás több ezer km távolságra is történhet, és hogy az anyag vételezésére, előkészítésére, újratöltésére (pl: víz) előre betervezhető idő nem áll rendelkezésre, sokszor csak az alkalom adta néhány percet lehet ilyen irányú tevékenységre fordítani, az anyagi szolgálatot csoportosítás szempontjából komplexebbé kell tenni. Különös tekintettel a „konyhablokkra”. Csak ez biztosítja az állomány zökkenőmentes ellátását.

Mindezek figyelembe vételével mi az alábbi variációt tartjuk célszerűnek.

pőre	Ag.	Élm. Ag.	Víz száll.	Konyha.	Hűtő gk.	Legs.	PK.	Legs.	Stúdió	Eü.	Ag.	pőre
------	-----	----------	------------	---------	----------	-------	-----	-------	--------	-----	-----	------

Mint látható mi a „konyhavagon” mellé egyik oldalon a vízz szállító gépkocsi vagonját soroljuk. Így mód van arra, hogy egy 30 m gumicsővel „a vizet bevezessük” a konyhakocsiba. A konyhakocsi másik oldalára a hűtővagonot célszerű besorolni. Természetesen a többi „jelölt” vagon besorolása is éppen úgy, mint a légénységi szállító vagonok besorolása is az ételkiosztás gyorsaságát van hivatva biztosítani, másrészt az élelmezési anyagi vagonok közelsége a napi nyersanyag-felvételezésére kevés időráfordítással (rövid távolságról) biztosítható. Könnyen megérthető, hogy a „konyhablokk” komplexesítése biztosítja, hogy esetlegesen aránytalanul rövid idő alatt (ez jellemző) is képes legyen egyrészt vételezni, másrészt meleg ételt naponta többször kiszolgáltatni.

A szakágazatok felkészülése Ruházat

Mivel a nagytávolságra történő szállítás rendszerint nemzetközi vonatkozású tartalommal bír és mert a szolgálati tevékenység mellett bizonyos társadalmi-politikai tevékenységre is kell számítani, ezért a ruházati intézkedés összeállításánál célszerű az alábbiakat figyelembe venni.

A teljes állományt célszerű 1 rend munkaruhával (fekete) ellátni. Ebben az öltözetben kell a be- és kirakásokat végrehajtani.

Egy rend új szolgálati ruhát kell szállítani mindenki számára a szolgálati tevékenység ellátására, míg egy rend (akár mosott is lehet), gyakorló ruhát gyakorlat és más szennyeződéssel járó munka végzése céljából.

Ezeket kívül célszerű alosztályonként ládába csomagolva az állomány ki- menő ruházatát elvinni, ha előre látható olyan feladatok végrehajtása, mint barátsági nagygyűlések, üzemlátogatások, kirándulások, városnézés, stb. –, melyek ilyen öltözetet tételeznek fel.

Természetesen a ruházati igényeket a fentieket kívül mindig a végrehaj- tandó feladatok milyensége, azok jellege és az adott évszakok determinálják.

A tiszti és tiszthelyettesi állomány ruházatát a várható feladatoknak meg- felelően kell meghatározni. Tapasztalataink szerint a gyakorló ruházaton túl egy rend társasági öltözetet is célszerű vinni, hogy nem a közvetlen katonai feladattal összefüggő rendezvényeken, kulturáltan tudjanak megjelenni.

A szükséges fehérnemű szállítását célszerű az előre látható távollétnek megfelelő mennyiségben központi szállítással megoldani.

Természetesen a fentiekől eltérő variációk is lehetségesek, melyeket nagy- mértékben az előre látható feladatok határozhatnak meg.

Élelmezés

Kiemelten kell foglalkozni az étkezés lebonyolításának anyagi biztosításá- val és szervezetségével.

E kérdésben rendkívüli körültekintés és minden apró részletre kiterjedő szervezetség szükséges, mert ezzel sok kellemetlenségtől kíméljük meg ma- gunkat.

Sikertelenség esetén ez az alapjába véve egyszerű „ételkiosztás” súlyos morális vonatkozású problémák forrásává válhat.

Az élelmezés tárgyi feltételeinek biztosításánál abból kell kiindulni, hogy az élelmezési anyag felvételezése és kiosztása a megszokottól eltérően, szinte ál- landó mozgás közepette történik. Ez a tény a szokásoktól eltérő, de a „mozgás közben” használható élelmezési anyagi biztosítást igényel.

Élelmezési anyagi biztosítás

A szükséghez és a lehetőséghez képest rendkívül változatos lehet –, azonban célszerű az alábbiakat figyelembe venni:

– vagononként „kettő készlet” háti éthordó a vagon számának megfelelő jelzéssel ellátva –, a főtt étel vagonokba történő szállítása céljából;

– vagononként három 25 literes tejeskanna, az egyik „ivóvíz”, a másik „mosdóvíz”, a harmadik „mosogató víz” felírással. A felsoroltak céljára szolgáló vízkészlet tárolására.

– vagononként három készlet kb. 40x50 cm műanyagzsák (kis helyen el-

fér, mosható) különböző húsfélék (töltelékárúk) és más darabárúk, mint szalámi, keksz, gyümölcs stb. vételezésére. A vagon számának megfelelő jelzéssel ellátva (vagon száma furnér lemezen rákötvé);

– vagononként „egy készlet” legalább 6–8 db. kenyér befogadására alkalmas hátizsák a vagon számának megfelelő jelzéssel ellátva. Ezen anyagok különböző selejt anyagokból a csapat műhelyében minden költségkihatás nélkül elkészíthetők;

– törlőruhák, mosogatópor stb. a szükségletnek megfelelő mennyiségben;
– mosogatóra alkalmas edényzet –, a tiszták és tiszthelyettesek étkezésteinek mosogatására.

A konyhavagonból történő vételezés szervezetsége és gyakorlati végrehajtása

Mint már jeleztem külön idő az étkezés kiosztására a személyi állomány részére a konyhavagon környékén nem lehetséges (csak a vagonok számára történő vételezés) –, ennek következtében az étkezés felvételezésére a rövid idő, a kiosztásra és az étkezés végrehajtására pedig a *szervevény mozgása* lesz a jellemző.

Ennek következtében az elkészített ételeket a konyhavagonba levő és a fentebb leírt edényzetek egyik „készletében” előkészítik még mozgás közben, ezt aényt távbeszélőn jelentik az egység ügyeletesének, aki távbeszélőn keresztül tájékozódik a mozdonyügyeletesnél a legközelebbi megállás, vagy mozdonycserre idejéről, vagy éppen a „tilos jelzést” kihasználva parancsot ad az étkezés felvételezésére. Természetesen egyetértésben a mozdonyvezetővel, illetve a vonatkísérővel.

A vételezésnél a vételezők leadják az előző vételezés alkalmával kiadott egyik vételező készletet és felveszik a fentebb jelzett „előkészített” anyagot. Így ilyen „cserre módszerrel” megszervezett ételkiosztás „percekben belül” végrehajtható. Természetesen a vagonokban történő szétosztás már mozgás közben is eszközölhető.

A víz biztosítása

Az étkezéssel összefüggésben kell a víz biztosításával kapcsolatos tapasztalatokról írni.

A víz biztosításánál célszerű három irányban szervezetséget létrehozni.:

– a főzővíz biztosítása a vízszállító gépkocsiból történik –, és általában 700–800 km-ként kell feltöltéséről gondoskodni a vasúti vízhálózatból;

– ivóvíz a vagonokban elhelyezett 25 literes tejeskannákból történik –, pótlása rövid megállásoknál az állomások vízvezeték-hálózatából történik, ha esetleg ez nem lehetséges, úgy a vízszállító gépkocsiból;

– mosdóvíz egyrészt a vagon víztartályából, másrészt az erre a célra előkészített 25 literes tejeskannából „mosdótálak” felhasználásával történik. Meg kell jegyezni, hogy a vagonok víztartálya miután csak 400 literes, nem biztosítja a vagonba elhelyezett állomány napi többszöri tisztálkodását, így a 25 literes tejeskanna, melyet sűrűn lehet feltölteni nem nélkülözhető. Valamennyi vízszállító, tárolóeszköz a felkészülés időszakában, azok végleges feltöltése előtt az előírt módon fertőtleníteni kell.

Az élelmezési anyagok összetétele

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy az élelmezési anyag összetétele feltétlen meg kell, hogy feleljen az évszaknak, az állomány mozgásszegénységének, ugyanúgy, mint a megerőltető nagy fizikai igénybevételnek.

Tanulmányozni kell a vendéglátó ország élelmezési anyag feldolgozásának módszereit és az előre látható összetételét. Én a továbbiakban a szovjet vendéglátók sajátos lehetőségeit veszem alapul – a szovjet elvtársak például a disznóhúst „szalonnával együtt” dolgozzák fel, ami túlzásos voltuk miatt az állomány részére szokatlan. Viszont a szovjet elvtársaknak nagyon sokfajta, igen jó minőségű halkonzerveik és különböző felvágottaik, stb. vannak. Mindezen tényező számbavétele után elhatározásra kell jutni, hogy az egész távollét idejére, vagy csak a szállítások idejére célszerű élelmezési anyagot szállítani. De úgy gondolom, más baráti országok esetében is helytállóak ezek az elvek.

A mi gyakorlatunkba jól bevált, hogy a távollét egész tartamára viszünk élelmezési anyagot az alapvető élelmezési cikkekből, különösen baromfiféléket.

Úgy ítéljük meg, hogy kenyeret, halkonzerveket, élőhalat, különböző „töltelékárut”, nyáron dinnyét, paradicsomot, stb. célszerű a helyszínen beszerezni.

Tervezésnél figyelembe kell venni, hogy az utazás alatti mozgásszegénység miatt tápláló, de mégis könnyű ételféleségeket tudjunk készíteni, pl csirke-, kacs-, pulykahús, stb. felhasználásával. Míg majd a gyakorlatok alatt inkább a sertés-, marhahússal készített ételek készítése kívánatos.

Figyelembe kell venni, hogy egyes évszakokban nem, vagy korlátozott mennyiségben lehet gyümölcsöt szállítani. Ezért ajánlatos inkább befőtteket beállítani az étlapra. A befőttek tartósított voltuknál fogva veszteség nélkül tárolhatók és szállíthatók.

Miután a hazai tapasztalatok szerint az állomány nagy mennyiségű hűtő italokat fogyaszt, fontos olyan üdítő italok beszerzése, melyek legalább 30 napos garanciával bírnak, ezek egy része étlap szerinti, más része bolti áruként kerülhet felhasználásra.

Feltétlen számolni kell az élelmiszer-ellátással, összefüggésben a kereskedelmi áru biztosításával és tartalmával. Gyakorlati tapasztalatok szerint a kereskedelmi áru összetétele az alábbi lehet:

– sör –, tartósított, olyan számvetéssel, hogy a tisztí, tts.-i állomány napi 1–2 üveggel, a sorállomány számára például a ki- és visszaszállításnál egy ízben engedünk sört fogyasztani 1–1 üveggel;

– rövid italokat, 1/2 dl, üvegekben, csak a ti-i és tts.-i állomány számára napi egy üveggel számolva.

Természetesen ez utóbbiak mindig csak előjárói engedéllyel történhetnek, s ezek végrehajtását szigorúan ellenőrizni kell. Ahol a parancsnok akarata nem jut érvényre e tekintetben, ott a szeszesital árusítását nem szabad engedélyezni. Felmerülhet a kérdés, hogy helyes-e egyáltalán kockázatot vállalni e minimális szeszesital-árusítással kapcsolatosan.

Látni kell világosan, hogy ez a tény nem az akarom, vagy nem akarom problémájával van összefüggésben. A megszokottságot még ha nem is beszélünk alkoholistákról, komoly mértékben figyelembe kell venni, mert éppen ezen a figyelmetlenségen keresztül felesleges és nem kívánatos feszültségek jöhetnek létre.

– Különböző üdítő italok a teljes állomány számára, a mindennapi szükségletnek megfelelően célszerű az árusítást engedélyezni.

– Cigaretta, cukorkát, a szükségletnek megfelelően célszerű szállítani, az árusítást naponta több ízben célszerű biztosítani. Cigaretta tekintetében átlag egy főre napi 20 cigarettával célszerű számolni. (Teljes állományra értve az átlagot.)

Egészségügyi munka

A hadtápszolgálat felkészítésénél külön kell a figyelmet felhívni néhány egészségügyi vonatkozású kérdésre.

Helyes az a gyakorlat, ha az elvonuló állomány egészségügyi szűrését az indulás előtt legalább egy héttel befejezzük, mert így lehetővé válik az esetleges személyi pótlások végrehajtása. Ez különösen speciális csapatoknál fontos, mert az igazolt orvosi vizsgálatok nélkül bizonyos beosztásokban levő személyek nem bocsáthatók meghatározott feladat végrehajtására.

Nagy gondot kell fordítani az előírt gyógyszerkészlet kiegészítésére. Ha szükséges az indulás előtt egy hónappal az igénylést fel kell terjeszteni.

A gyógyszer készletezése annak megfelelően kell történnjen, hogy hány szerelvényt tesz ki az elvonuló állomány. Sztyeppéken, sivatagi körzetekben végrehajtott gyakorlatoknál az egészségügyi szolgálatnak fel kell készülni esetleges kigyómarásokra és más mérges rovarok marása elleni gyógyszeres kezelésre is.

Az egészségügyi szolgálatnak biztosítani kell a nagytávolságra történő szállításkor a Katonai Szállítási Utasítás 140. pont 4. bekezdésben meghatározott „egészségügyi elkülönítő” kocsit igénybevétele és berendezését. Fontos ez a napi orvosi vizsgálatok megtartásához és a soros kezelésekhöz. Ezen túlmenően a különböző „szezonális” betegségeket ennek hiányában eredményesen nem lehet kivédeni. (Például: nyáron dizentéria, télen influenza, stb.)

Az egészségügyi ellátással összefüggésben szeretném a figyelmet felhívni, hogy menet közben előforduló kórházi kezelést igénylő esetekben a lehetőség szerint „előre telefonálás” útján kell mentőket kérni annál is inkább, mert a beteget nem célszerű olyan helységben leadni, ahol kórház nincs. Ehhez minden esetben kérni kell a vasúti katonai komendáns segítségét is.

Összegezőképpen: nem szabad megfélekedni a felkészülés időszakában a felsorolt ellátási feladatokat biztosító, szállító htp. szaktechnika részletes átvizsgálása, felkészítése végrehajtásáról sem.

II.

A szállítások végrehajtásának időszakában végrehajtandó „sajátos” feladatok Ruházat

Szállítások alatt célszerű az időszaknak megfelelően a lehetséges könnyítéseket engedélyezni az öltözködés terén. Nyáron különösen fontos ez, mert a „szűkre szabott vagon lakás” a mozgás lehetőségének hiánya, párosulva pl. a hőség sok kellemetlenségével az állományt rendkívül megviseli. Ez a tény pedig károsan befolyásolhatja a leendő főfeladatok végrehajtását.

Természetesen ügyelni kell arra, hogy az alkalmazott ruházati könnyítések ne lépjenek túl a jó ízlés határait. Tekintettel kell lenni arra, hogy különösen állomásokon nagy tömegeknek van alkalmuk betekintést nyerni a vagonokba. Meg kell követelni, hogy minden vagonon kívüli tevékenységet az időszakra előírt tiszta szolgálati öltözetben hajtsa végre az állomány. Munkaruhát csak a

hadtáp munkások és a „rögzítéseket” ellenőrző csoportoknak célszerű viselni. A mi gyakorlatunkban jól bevált, hogy az átrakó-, illetve kirakóállomások előtt „egy órajárányira” az egész állomány felölti a munkaruháját, gondosan elcsomagolja a tiszta szolgálati öltözetét és így megérkezéskor már a munkára alkalmas öltözetben érték el a készenlélet a ki-, illetve átrakási feladat elvégzésére.

Élelmezés

Az élelmezés előkészítésével kapcsolatos tennivalókat már az első fejezetben ismertettem. Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy amíg megfelelő tapasztalatokkal nem rendelkezünk a legtöbb problémánk az élelmezés végrehajtása gyakorlatának elégtelenségéből adódott. Az e területen elkövetett hibák rögtön olyan hangulati tényezővé váltak, ami a szállítmány morális állapotát nagymértékben rontotta.

Azt tapasztaltuk, hogy az élelmezési feladatot az ellátó szervek csak a szállítmányparancsnok és munkatársai hathatós segítségével képesek ellátni. Ez utóbbiaknak pedig a feladatot komplex módon kell értelmezni és szervezni. Ez abban jut kifejezésre, hogy külön szervezettséget kell létrehozni az „élelmezési blokk” kialakítására, és a belső munkájának megszervezésére. Ugyanis szállítás alatt az élelmezési szolgálat nem csupán elkészíti az ételt, hanem az I. fejezetben leírt módon szét is osztja, előkészíti a vagonok ételhordó edényeibe, eszközeibe, mindezt *mozgás közben*, ügyelve arra, hogy minden munkával az előre látható állomáson rendelkezésre álló rövid idő alatt ki tudják osztani. Ez azért emelendő ki, mert „csupán étkeztetésre” a szerelvény soha nem állhat meg.

A kiosztás és nyersanyag-vételezésre ki kell használni a mozdonyok és személyzet váltásának idejét a gördülő anyag előírt vizsgálatai alatt nyert időpontokat stb. Mindezeket az előre látható időpontokat a szállítmányparancsnoknak meg kell szerveznie és az ellátó szerveknek tudomására kell hoznia. Ugyan erre az időpontra fel kell készíteni legalább kettő csoportot arra a célra, hogy a raktárvagonokba menet közben kimért és megfelelő edényzetben, zsákokban előkészített nyersanyagokat gyorsan a konyhakocsiba tudják szállítani. Ez azt jelenti, hogy egyrészt a készételt kiosztják, másrészt a következő étkezés nyersanyagát felvételezik -, külön-külön ezen feladat végrehajtására nincs idő.

Amikor a szállítmányparancsnoknak az étel szétosztásának befejezését jelentette az ellátó szolgálat, az ügyeletes tiszt távbeszélőn keresztül parancsot ad a vagonokba levő szolgálatoknak, hogy az ételfelvételezésre kijelölt személyek készüljenek fel vételezésre. Ez egyben azt is jelenti, hogy az előző étkezés alkalmával használt „váltás” edényzetet és más eszközöket összekészítik és a kijárat ajtóknál várják a leszállásra és a vételezés megkezdésére szóló engedélyt. Érzékelhető a szállítmányparancsnok tevékenysége az élelmezés biztosítása érdekében.

Mindez felőleli a vasúti szervekkel a megállás helyének és idejének pontosítását, az ügyeletes tisztén keresztül a vételező csoportok felkészítését, az étkezés vételezésének megkezdését az e célra rendelkezésre álló időt, az indulás időpontját, stb. Mint látható sok különböző jellegű feladatot kell szinkronba hozni csupán a fentebb tárgyalt feladatok eredményes megoldása érdekében.

A főző- és technikai víz, valamint nyáron a jég vételezése „megrendelés” alapján történik. A főző- és technikai vizet a tárolás lehetőségének és a napi

fogyasztás ismereteinek birtokában kell kérni, általában olyan vasútállomásokon, melyeken a személykocsik feltöltésére alkalmas berendezés van. Nyáron a jégvételezés igen fontos, mert a húsárún kívül – amit hűtőgépkocsiban kell tartani –, minden más (zöldség, hűsítő, stb.) jéggel hűtött vagonokban nyer elhelyezést. Célszerű a berakáskor, illetve átrakáskor tájékozódni, hogy hol vannak jég vételezésére lehetőségek. Ezek birtokában kell a vasúti katonai komendánstól kérni, aki távbeszélőn a szállítmány odaérkezésére előkészíti a vételezési lehetőségeket. A mi tapasztalataink szerint 1000–1200 km megtétele után kell a hűtővagonok jég utánpótlásáról gondoskodni. Említést érdemel, hogy a Répcelakon vételezhető szárazjég kis területet foglal a hűtővagonban és igen hosszú időn keresztül biztosítja az optimális hűtést.

Az ivóvíz ellátásának megszervezése részletesebb munkát igényel. Ugyanis minden vagonban erre a célra előkészített 25 literes edénnyel kell megoldani úgy, hogy az ügyeletes tiszt pontosítva a vízvételi lehetőségeket, rövid megállások alkalmával az állomásokon levő csapokról feltölteti a fenti edényeket. Az a tapasztalatunk, hogy a víztároló-gépkocsiban a víz bizonyos idő után elveszti friss ízét, ezért ezekből való vízvétel csak a fentebb leírt lehetőségek hiányában célszerű. Miután az igényektől függően a víz pótlása naponta többször is lehetséges, napi váltással ki kell jelölni a „vizeseket”.

Kereskedelmi áruval való ellátás

Szólni kell néhány szót az úgynevezett kereskedelmi áruval való ellátásról. Szeszes italt rakodás és átrakás időszakában „szigorúan tilos” árusítani a személyi állománynak. Az utazás időszakában töményszeszt naponta egy ízben, reggel célszerű, kizárólag csak a tiszt és tiszthelyettesi állomány részére árusítani, „féldecis” kicsomagolású üvegben, az igényt támaztók részére egy üveggel, sört általában naponta kétszer egy-egy üveggel. A sorállomány részére kizáróan csak üdítő italokat szabad árusítani, két-három ízben naponta.

Ezen anyagokat a hűtővagonba célszerű tárolni nyáron, mert így ténylegesen üdítő és alkalmas arra, hogy az állomány szomjúságát oltsa. Cigaretta és cukorkát napi két ízben célszerű árusítani.

Egészségügy

Szállítás alatt igen nagy jelentősége van a megelőzésnek. Naponta többször kell a vagonok padozatát klóros vízzel felmosni. Az evőcsészék elmosásának céljára szolgáló melegvizbe még kiosztás előtt az egészségügyi tiszthelyettes személyesen tegyen fertőtlenítő anyagot. Az orvos személyesen első ízben még a „raktárvagonból való kiadás előtt” vizsgálja meg a felhasználandó nyersanyagot, különös tekintettel a húsról és töltelék árura, majd második ízben az előkészített ételt „kiosztás előtt” feltétlenül ellenőrizze!

A megelőzés fő irányainál mindig figyelembe kell venni a szezonális betegségeket. Nyáron a dizentéria és más –, télen az influenza és a megfázásos megbetegedésekre nagy gondot kell fordítani, mert mindkettő tömeges elterjedése hátrányosan befolyásolhatja a leendő főfeladatok végrehajtását.

Természetesen a fentieket a teljesség igénye nélkül akarom közreadni, arra törekedtem, hogy tapasztalataink leglényegesebb elemeivel gazdagítsam a nagytávolságra történő szállítások hadtáp anyagi biztosítását. Igazán eredményessé csak úgy válhat, ha a hasonló feladatokat végrehajtó elvtársak is tovább művelik e nagyon fontos, a főfeladatok végrehajtását oly nagymértékben befolyásoló munkát.